

Red. și Adm.-ția:
Școala No. IV.
Ștr. Delavrancea 23
Apare lunar

FOAIA ȘCOLARĂ

Abonamente:

Pe un an Lei 200
Pe jum. an Lei 100
Inserțiunii și reclame
se publică după tarif
Manuscrisele nu se
:: inapoiază ::

ORGANUL OFICIAL AL REVIZORATULUI ȘCOLAR DIN BIHOR

Primăvară fără flori

de GEORGE BOTA, inspector șef.

Niciunul om în nicio întreprindere nu-i este dat poate să ajungă până la canut; gloria este să mergi spre fință.

(Guzot).

Inchipuți-vă o primăvară fără nici o floare! Te simți opăsat de greutatea pustiului și te îngrozești de sărăcia toamnei care va veni. Auzi par'că aripele morții fălfăind în văzduh și desnădejdea îți strânge întreaga fință.

Inchipuiescă-și cineva un neam fără tineret cu avânt și sete de mai bine! Același fălfăit de aripi înfioară văzduhul acelei țări, ca și pe al primăverii fără flori.

Te întrebă cu îngrijorarea zilei de mâine, dacă generația școlii de azi este cu adevărat floarea unei primăveri dătătoare de nădejde, sau ne găsim în fața unei obicinuite progeneraturi, care garantează cel mult perpetuitatea speciei animalului numit om? Și dacă cu durere trebuie să constatăm că ne găsim numai în fața unei recolte biologice, dacă cu alte cuvinte tineretul de azi nu ne dă nici un semn că are în sine avântul spre mai bine al progresului sufleteșc, să ne întrebăm a cui este vina? Să fi secat din neamul acesta isvorul atât de bogat odinioară al marilor avânturi de înălțare? Să fi degenerat până într'atâta nepoții marilor strămoși făuritori de glorioase epoci?

Fără să cădem în desnădejdea presimismului, trebuie totuși să constatăm că ne găsim azi într'o criză de ideal, mai primejdioasă de cât orice altă criză și de care din păcate ne îngrijorăm prea puțin. Este ce e drept, și această criză a idealului un fenomen general postbelic. Este consecința dezorientării generale a lumii zăpăcite încă de marele dezastru. Este urmarea fatală a goanei după pricopsală, a îmbogățirii prin noroc și miracol, iar nu prin muncă urmăritoare de ideal.

Ori cari ar fi cauzele, noi educatorii,

chemați să orientăm sufletul neamului nostru, trebuie să punem ca o principală preocupare pedagogică renașterea idealismului, înlăturarea secetei de entuziasm spre mai bine la tineretul de azi. Problema școlii active ne preocupă atât de mult azi încât uităm laturile ale educației de însemnătate covârșitoare. Ne-am închis în datele unei probleme, pe care le întoarcem pe toate fețele lor posibile și uităm că însăși școala activă trebuie să ne dea factorii progresului și ai înălțării sufletești. Vreau să spun că idealismul tineretului școlar, este fața cea mai de lungă în seamă a activismului în educație.

Democrația negativă și distructivă se pare că ne-a ofilit această floare a neamului: setea de mai bine, avântul de înălțare. Această democrație, cu lărga sa lozincă a egalității, ne chiamă par'că în jos, spre o nivelare de turmă, cea mai ușoară nivelare, căci ce este mai ușor de cât să te supui legii gravitației și să te cobori?

Setea de înălțare sufletească este însă o forță; ea se capătă printr'o educație îngrijită. Ea este, cum spunea un cugelător, o protestare involuntară împotriva prezentului, fermentul viitorului. Este însăși supranaturalul în noi, sau mai bine „supraanimalul“, fermentul perfecțiunii.

Nu putem spune că tinerii de azi nu-și au idealurile lor, dar ele sunt simple ambiții egoiste proecții ale unor poftes. Căci să nu se confunde râvnirea după fericire, cu avântul spre marile ideale comune omenilor în drumul lor de ridicare ca neam și ca rasă. Sînt ideale personale, unele mai scurte, altele mai lungi în bătae, dar ele nu devin producătoare de progres omenesc, decât când se armonizează într'unul sau mai multe idealuri comune. Viața individului nu capătă înțeles și valoare decât când ea este legată de viața „lumei, de viața

neamului. Această viață numai, este producătoare de avânturi generoase.

Păcat însă că azi și tineri și bătrâni suntem robii egoismului nostru și ai unui mediu de turmă care aleargă la păscut. Slăbiciunea mediului ne slăbește și pe noi, cu atât mai mult pe copil; nivelul său coborât ne coboară; murdăria lui ne murdărește; lașitatea lui ne face tot mai lași. Trăim mereu aceeași viață, viață cu capul plecat spre iarbă, viața trăită de o tătea generații de animale și am uitat să ne mai uităm și spre ceruri. Suntem bătrâni de mii de veacuri, căci cu animale trăim viața fatală a miilor de veacuri, viața intereselor de rând. Astfel că dacă băgăm bine de seamă, bătrânul Socrate, bătrânul Platon, bătrânii identici ai timpurilor, chiar dacă ar mai fi azi în viață, sunt mai tineri decât noi. Căci a fi tânăr sufletește, nu ți-o spune numărul anilor, ci avântul de a te înălța în viitor. Această tinerețe ne lipsește azi și să nu ne înșelăm cu un tineret îmbătrânit, născut bătrân, dela care multe roade neamul nu are de așteptat. Când scriam altă dată că nu trebuie să ne mai mulțumim numai cu patriotismul istoric, ci să creăm patriotismul actual, înțelegeam același lucru: să aprindem în tineretul de azi avântul faptelor generoase, spiritul de jertfă pentru idealul comun.

Primăvară înflorită, iată ce leagă trecutul de viitor. Idealul este floarea dădătoare de speranță, care anunță belșugul toamnei. El este măsura puterii noastre de înălțare, de progres. Omenirea s'a ridicat pe o scară ale cărei trepte sunt diferitele idealuri realizate prin mari sacrificii. Este puterea de proiecție în viitor, forța mistică, ce ne chiamă, ne trage în sus. Iată pentru ce credeam că Platon avea

dreptate când spunea că idealul este singura realitate. Nu atât realizarea idealului, cât drumul spre el, formează grandezza sufletului omenesc.

În sărăcia noastră ne mulțumim cu modestele idealuri personale, cari nici nu luminează mai departe de strașina intereselor noastre și nici nu ne ridică mai sus de ea. Cum dar putem să ne așteptăm la un mare viitor, când proiecțiile sufletelor noastre sunt atât de mici? Cum putem cere tineretului de azi semne de bogată rodire, când chiar noi îi învățăm, îi pregătim numai pentru lupta vieții, numai pentru comode rosturi în viață, numai pentru situații și nu ne gândim să-i depindem a-și subordona rosturile lor marilor rosturi ale neamului și ale omenirii?

Iată pentru ce credem că istoria, insistând asupra epocilor și oamenilor de generoase avânturi; religia simțirei curate, care să deprindă pe copil de mic să ridice ochii spre ceruri; cultul frumosului, al adevărului total, dar tot ceace se dă copilului în școală să conveargă spre același scop: deprinderea copilului cu entuziasmul pentru binele comun, pentru marile rosturi ale lumii, ale sale personale trecând pe planul al doilea. Numai pe acest drum vom merge spre epoca renașterii sufletești și vom avea o primăvară înflorită și un tineret dădător de multă nădejde.

Cred că nu este locul să insist mai mult; problema pusă, lasă oricărui ochiu atent să se vadă și cauzele crizei de ideal și căile de înlăturare. Am scris aceste rânduri ca un apel tovarășilor mei de lucru aici la graniță, unde trebuie să punem în valoare comoara ascunsă a poporului nostru și să facem să înflorească un tineret tot mai plin de nobile avânturi!

Cooperația școlară

Pentru împlinirea școlii active, cu principiul său fundamental de stimulare a activității proprii a copilului, prin concurența tuturor mijloacelor cari o pot face plăcută, multe sunt căile de realizare, aflate la îndemâna învățătorului.

Aceste căi pot fi găsite și în afara programelor oficiale, condițiile fiind de spiritul de inițiativă al dascălului.

E destul ca acesta să fie încălzit de dragoste către misiunea sa și însuflețit de dorul de a lăma pe copil cât mai desăvârșit și potrivit cu cerințele timpului și interesele noastre naționale. Căile pot fi cu ușurință aflate, dacă punctul lor de plecare în sufletul învățătorului,

Printre multele mijloace de educație și instruc-

ție în spiritul școlii active, vom da preferință acelor cari pot influența mai intens și multilateral asupra dezvoltării copilului. În scrierea de față propunem unul, pe care-l găsim — în urma experimentării făcute și perspectivelor ce oferă — ca fiind corespunzător cerințelor arălate.

Acest mijloc este, cooperația școlară.

Ideea cooperației în educație a emanat dela Pestalozzi, părintele pedagogiei universale, a cărui comemorare din zilele trecute, a fost prilejul unei deosebite sărbătoriri în rândurile vastei familii a învățătorilor de toate gradele.

În cooperație se găsesc aplicate preceptele sale de ajutor reciproc și de educație cetățenească, cari formează scopul însuși al întregii sale pedagogii.

Nici o altă doctrină socială nu cadrează mai bine cu ideile cardinale ale lui Pestalozzi, ca idealul cooperatist: îmbinarea interesului egoist cu trebuința colectivă. Omul care, mânat de interesul său personal se năzuiește să-și îmbunătățească situația, lucrează în același timp la sporirea cantității de bunuri, necesare colectivității.

Toată preocuparea constă din a coordona eforturile omeniești în așa fel, în cât oamenii să fie aduși a lucra unii pentru alții, iar nu unii contra altora.

Pentru a redeștepta grija interesului comun, Pestalozzi emite ideea micilor asociațiuni. Aceste, la început puține și modeste, prin înmulțire și amplificare pot deveni o forță socială. Eliberarea omului de piedicile de tot felul, trebuie să fie opera propriului său efort, realizată prin asocierea cu alții.

Aceste idei de educație, aplicate în asociațiile școlarești, mi le propun ca un punct de plecare și orientare în lucrarea de față, după cum mi le-am apropiat și în aplicarea în fapt a ideii.

Cooperarea școlară, se prezintă pe deoparte, ca un mijloc de înălțare fericită asupra educației copilului și pregătire individual-socială, potrivită intereselor de prosperare economică a națiunii noastre. Pe de altă parte, prin atingerea unui rezultat imediat: manifestarea activității proprii a copilului sub forma cea mai plăcută, căci plăcerea este stimulentele principale ale activității.

Se acordă copilului libertate de acțiune, întrucât el lucrează singur la propria sa educație, iar învățătorul apare ca un prieten și slăbitor.

Deși s'ar părea cu aspect oarecum materialist, fondul este însă așa fel înlocuit, în cât educația copiilor se face într-un complet armonios, sub latimea spirituală ca și sub cea materială. Se dezvoltă în copil diversele calități sufletești afective, înclinându-l către ordine, frumos, practic și util, culminând prin spiritul de ajutor reciproc - ideea solidarității. De asemenea, se urmărește cu stăruință cultivarea simțului de economie, marea virtutea socială care preocupă atât de mult pe toți educatorii.

Se prezintă copilului - în mic - o copie fidelă a vieții, din care trage învățăturile prin proprie experiență, dezvoltându-și încel-încel, facultățile sale. El capătă încredere în propriile-i forțe, prin obișnuința de a se conduce singur și a răspunde de propria-i acțiune.

Vor considera școala ca pe propria lor locuință, îngrijindu-se de curățenia ei, buna păstrare a mobilierului și zestrei școlare.

Se vor considera ca aparținând aceleiași familii, din care fac parte și învățătorii ca niște frați mai mari, ori părinți sufletești.

Dragoste, unitate și dorință de progres, vor fi la temelie a unei școli de școală.

Se contribuie mult la întărirea legăturilor și con-

lucrării armonice între școală și familie, întrucât progresul de fiecare zi realizat în acest fel, corespunde și dorinței familiei de a-și vedea odraslele ajungând elemente destoinice și pricepute în aplicările practice ale vieții ca și în cele spirituale.

Și părinți și învățători, nu vor mai înțelege prin copil cuminte și silitor, acel ce nu suflă, nu mișcă, nu vorbește, nu râde, ci dimpotrivă vor dori ca, în sufleteț și veselie să însoțiească mereu pe neobosiții cercetători ai luminei și în lumea din afara și-rurilor cărții, care va fi mai mult ca o consultare și orientare.

Cooperativa școlară este organizată în felul cooperativelor mari, cu adaptări la mediul școlară-copilăresc și cu un înțeles mai larg educativ. Fiindcă pe terenul cooperatist omenirea a căpătat destule cunoștințe, pentru această societate școlărească vom alege pe cele mai potrivite cu gradul de dezvoltare al copilului.

Se fac la început o serie de prelegeri speciale, pentruca să înțeleagă copiii rostul acestei instituții sociale.

Munca noastră va fi cu atât mai ușurată cu cât ar fi în localitate o cooperativă, căci în acest caz și familia ar fi de acord dela început cu inițiativa noastră. Copiii mai mărișori încă ar ști ceva lămurit despre rostul acestei tovărășii. În orice caz, învățătorul va năzu să aibă asentiimentul și concursul părinților, pentru deplina reușită a încercării sale.

După ce am deșteptat plăcerea și interesul în copii, pornim la constituirea tovărășiei. Se alcătuiește statutul, care trebuie să cuprindă: toate lămuririle despre scopul societății, despre membri cu drepturile și datoriile lor, directivele și felul de conducere, activitatea societății, repartizarea beneficiilor etc.

Statutul odată primit și adoptat de adunarea generală școlărească, se întocmește actul constitutiv ca o confirmare despre hotărârea copiilor.

Se alege un consiliu de administrație (compus din nouă membri, dintre cari: un președinte, casier, secretar-comptabil, bibliotecar, conducătorul muzeului școlar și văzătorul). Se fixează limitele capitalului social, după care se trece la fapte.

Activitatea cooperatistă constă din: desfacerea între membri a articolelor școlare cele mai întrebuintate, calculându-se un mic câștig în așa fel, ca prețul de vânzare să nu fie mai mare decât cel din comerțul detașat. Se procură cărțile de școală pentru elevi (câștigându-se rabatul), se cumpără o mașină de tuns pentru serviciul elevilor etc.

Se primesc ca depuneri spre fructificare economice membrilor, cu îndatorirea de restituire la cerere.

Fondul de rulaj al societății se formează prin: capitalul membrilor și fondurile provenite din împărțirea beneficiilor anuale. Societatea se mai poate împrumuta, în caz de trebuință, dela: banca popu-

Mijloace de cultură

de N. Chirilăscu.

Egăduisem într'un articol că voi reveni asupra mijloacelor de cultură în genere ale învățătorului. Le voi enumăra, arătându-le părțile slabe și remediile ce le cred necesare.

Cari sunt mijloacele de cultură? *Cartea, revista, cercurile culturale, conferințele generale.*

Cartea, în primul rând lipsește. Biblioteca pedagogică din Oradea, ca și din celelalte capitale de județe cred, n'a putut acoperi această lipsă. În primul rând, e prea săracă; în al doilea rând pentru că din puținele volume ce are, puține sunt de specialitate sau știință și mai puține dintre cele recente. (Așa cel puțin am cunoscut-o eu.)

Chiar de ar fi scăpat de aceste lipsuri, are încă un mare inconvenient: e prea departe de învățători; o bibliotecă trebuie să fie mai la îndemână ca să poată aduce într'adevăr folos. Că nu și-a ajuns scopul este faptul că nu s'a resimțit aproape deloc înființarea ei.

Trbuie neapărat înființate biblioteci pentru un număr restrâns de comuni și ar fi nimerit cred, biblioteci pe cercuri culturale. Sediul bibliotecii nu va fi în comuna președintelui cercului, ci în cea din mijloc.

Pentru înzestrarea ei vor contribui, se înțelege, toate școlile prin comitete, cărora le-ar putea veni în ajutor poate și „*Casa școalelor*” prin publicațiile sale; cărțile vor fi de sigur din toate ramurile: știință, filosofie, literatură, etc. și în primul rând cele dorite de ceilalți.

Revista aduce un serviciu cel puțin tot atât de real ca și cartea. Ea este însă purtătoarea cuvântului până în satele cele mai ascunse unde cu greu s'ar putea duce cineva pentru conferințe și de unde cu greu se poate deplasa învățătorul. Revista însă se duce singură și în mod regulat să ducă o rază de lumină în cele mai oropsite sale. Ea ține locul cuvântului viu de îmbărbătare.

Colecționată și păstrată, formează un bogat material de cercetare, de felul cum s'au pus și s'au rezolvat diferitele probleme ale timpului, pentru generațiile ce vor veni.

Pentru aceasta, biblioteca cercului cultural va fi abonată la marile reviste de cultură generală din țară și chiar din străinătate când pot fi utilizate.

Școala va fi apoi abonată la reviste, de preferat din cele ce apar săptămânal, pentru că în fiecare săptămână să se adegă ceva nou din cât mai multe domenii la cunoștințele învățătorului.

Cât de sărace sunt școlile în această privință a revistelor s'ar putea constata foarte ușor printr'o anchetă printre învățători. Sunt rari școlile cari în afară de „*Foia școlară*” și *Revista generală a învățământului*” mai primesc vre-una.

Mă gândesc apoi la „*Foia Școlară*” că ar fi mai bine cred dacă ar deveni organul inspectoratului, îmbunătățindu-i-se totdeauna și starea. Va fi posibil atunci un material mai bogat și în ea mă gândeam pentru a îndeplini ceea ce prevăzuse în proiectul de proiect de programă al școlii normale, enciclopedia filosofică; și care a fost ștersă sub cuvânt că n'avem profesori. Revista însă ar putea duce pretulindeni rezumate de prelegeri dela Universitate. Acest curs de enciclopedie, foarte necesar pentru înțelegerea diferitelor sisteme și concepții filosofice, s'ar putea publica după prelegerile D-lui profesor G. G. Antonescu și ar fi urmărit cred cu destul interes.

Cercurile culturale privesc printr'o prismă mai obiectivă, nu aduc tot ce s'ar putea aștepta dela ele, mai cu seamă pentru învățători.

Un învățător ține o lecție. Pune mai multă grijă? O pregătește special? Să zicem că da. Se face critică, mai mult sau mai puțin obiectivă. S'au scos să zicem, calități și defecte. Dar cât a influențat asupra celorlalți? Câți după acest cerc vor căuta să facă lecții așa cum au văzut că trebuie să se țină? De obicei, fiecare continuă să facă lecții la el la școală așa cum a făcut și până atunci.

De conferință nu mai vorbim, rare din lipsă de material de cercetat e lăsată la voia inspirației și imaginației conferențierului.

Se înțelege cât folos se poate trage din asemenea conferințe. Și . . . sunt și cazuri când atât conferințele cât și lecția și critica sunt luate drept mijloace de a se așiza în ochii colegilor. Câte drame de cultură aduce acest fel de cercuri culturale?

Ar fi de dorit în locul conferințelor așa cum se fac, recenzia unei lucrări bine cercetate și cred că ar aduce mult mai mare folos; să nu se creadă că acesta e puțin lucru.

S'ar cunoaște astfel într'un an conținutul a cel puțin 5—6 lucrări. Aceasta n'ar opri discuția asupra lucrării; ar fi chiar de dorit fiindcă se adâncește și se înțelege mai bine și presupune citirea din partea a cât mai mulți. Și cred că n'ar fi puțin când în fiecare an un învățător ar cunoaște 5—6 lucrări; în ori ce caz ar fi mai mult de cât din conferințele ce se țin așa cum se țin.

Conferințele generale. Am luat parte la două. La una, o doamnă conferențieră s'a prezentat cu conferința pregătită atât cât se putea pregăti în aleri împrejurări. La discuție a luat cineva cuvântul? Nimeni! Când s'a dat cuvântul celor ce aveau ceva de spus, s'a răspuns cu prea cunoscutul, „*Bravo! Să trăiască!*”

La atât s'a redus discuția.

În anul următor un tânăr învățător avea unul din cele mai importante subiecte: „Școala activă”.

Conferința a fost insuficient pregătită. Cauza o știu: lipsa materialului de cercetat, deși era așa de ușor acest lucru. Apăruse și lucrarea D-lui I. C. Petrescu: „Școala activă” care îi adusese doctoratul în filosofie *magna cum laude* și mi se pare și buletinul seminarului de pedagogie din București în care această problemă fusese tratată în zece conferințe cari aduseseră elogiile profesorului pedagog *Ferrère Adolph*, ce se ocupase în mod special de această problemă. Erau de ajuns deci aceste două lucrări pentru ca conferința să aducă un real serviciu. Această lipsă s'a observat; conferențiarul n'a lăsat nici măcar deosebirea între școala activă integrală, școala muncii, școala celățenească etc. De aceea la discuție s'a văzut că unii învățători o înțeleseră ca școala a muncii, alții nu înțelegeau termenul de „activ” în sensul dat de sus numita școală.

Au trebuit precizările D-lui inspector Bota ca să se lămurească acest lucru.

Pe de altă parte i se dedese tânărului învățător să pregătească o conferință fără să i se indice lucrările ce le-ar fi putut cerceta și să i se pună chiar la dispoziție de către „biblioteca pedagogică” aceste lucrări. Numai așa îmi închipui că a prezentat con-

ferința alătea lacune, când învățătorul era, chiar după afirmația D-lui inspector Bota al cărui elev fusese, dintre cei mai buni.

Și-apoi, cum era să se citească cuvântul când nu se cunoștea bine această problemă?

Cei ce l-au luat l-au luat mai ales dintr'un punct de vedere greșit, din cauza confuziei între școala activă și școala muncii.

Cred în această privință că ar fi mai nimerit, ca atunci când se fixează subiectul conferinței, să se facă acest lucru cât mai de vreme; să se publice în „Foaia Școlară” indicându-se totdeauna și lucrările cari ar putea fi cercetate; denumirea conferințiarului să se facă în ședință pentru ca în modul acesta subiectul să fie pregătit de toți, sau de cât mai mulți, iar la discuție să se întregască lipsurile ce s'ar fi observat. Se înțelege că în acest caz discuția nu s'ar reduce la: „Să trătască! E bine! Bravo”!

În felul acesta conferințele vor prezenta mai mult interes și vor aduce mai mare folos.

Nu e rău cred să vedem lucrurile nici mai bine nici mai rău decât așa cum sunt. Nu e bine să le vedem mai negre decât sunt, dar nici să ne înflăcăram de isprăvile noastre și să credem că cine știe ce mare ispravă culturală am făcut la un cerc cultural.

Privind lucrurile în adevărata lor lumină, avem posibilitatea să le îndreptăm.

(Continuare.)

Pestalozzi — Opera și activitatea lui.

În rezumat idealul curentului luminării poporului raționant — este a) *pozitiv*, ridicarea nivelului intelectual al omenirii și b) *negativ* distrugearea ignoranței viciului prin mijlocul culturii raționale. Notăm însă: se nesocotește educația voinței și a sentimentelor, de asemenea se nesocotește binele moral în sine, iar morala e utilitaristă.

Kant combale acest soi de morală — El susține că legea morală este categorică: Prevedea voinței supunere absolută fără a avea în vedere vre un scop; nici plăcerea — nici durerea nu trebuie să împiedice sau să holărească ce ea ne dictează.

Raționalismul exagerat și utilitarismul este combatul de alt curent zis neumanist și de literatură timpului reprezentată prin: Schiller, Goethe, Hamann și Jean Paul Richter. Idealul suprem al lor este dezvoltarea armonică a tuturor forțelor sufletești, manifestarea lor în artă, știință, religie, filosofie, etc. Moralitatea pură care pentru Kant reprezintă idealul suprem al umanității, pentru umaniști reprezintă numai o parte, un element ce intră în constituția umanității desăvârșite. Schiller zice: unde se unește forța senzitivă cu cea rațională, sentimentul cu legea, acolo omul va întocmi cea mai desăvârșită independență cu cel mai deplin conținut de existență.

Armonizarea forțelor nu însemnează a da tuturor aceeași intensitate, ci conform capacității și gradului ei de dezvoltare. Excluderea vreunuia din ele nu e permisă, căci atunci ar face ca armonia să fie incompletă. După cum toate calitățile vințoare unei

plante le conține sub formă potențială, sămânța, tot așa și personalitatea nu este decât rezultatul evoluției însușirilor cuprinse în stare de potențialitate în ființa individuală. Prin educație armonică nu putem stabili un scop unic: ex. dezvolt. judecătorei sau moralității; rolul ei e de a face să progreseze și armonizeze ceea ce natura și D-zeu au sădit în om. Scopul educației nu trebuie să ne fie impus din lumea din afară, ci trebuie să răsară din propriul nostru suflet, iar dat principiul școlii individualiste.

Vedem dar că tendințele principale culturii timpului pestalozzian sunt: 1. Raționalismul și utilitarismul unite cu dorința de a lumina poporul. 2. Moralitatea pură la Kant. 3. Idealul umanității ca unitate armonică a tuturor însușirilor omenești.

Acum ne întrebăm. Ce loc ocupă tendințele și idealul pedagogie a lui Pestalozzi în mijlocul altor curente și care este similitudinea lui față de spiritul și cultura timpului său? Răspunsul este acesta: În Pestalozzi se găsește sinteza tendințelor bune ale tuturor acestor curente. Mai poate sta cineva la îndoială că nu a fost în spiritul curentului luminării poporului, când s'a sbuciumat alăta pentru această țintă care a fost ținta vieții lui! „Și în copiii cei mai săraci și oropsii, a sădit D-zeu o sumă de forțe morale, intelectuale și fizice, pe care nu avem de cât să le ațâțăm, să le deșteptăm, să le curățăm de nemolul brutalității, sălbătăciei”.

Idealul moral a lui Kant îl găsim deși sub altă formă și la el cu singura deosebire că: moralitatea

pură nu poate fi condiționată numai decât de conștiința datoriei, ci consideră moralitatea ca pătrunsă de un sentiment, nu ca pe o lege construită din noțiuni. Iubirea, mila, blândețea sunt elementele esențiale ale moralității. Morala lui Pestalozzi nu putem spune că era egoistă, căci nimeni altul ca el nu a adus mai mult sacrificiu personal pentru binele oștesc: nimicirea mizeriei omenești, îmbunătățirea soartei celor oropsiți*.

Când privește atitudinea lui față de neumanishi el este de părere că: Umanitatea este sădită în sufletul oricărui om; rolul educației este de a o dezvoltă, deci admite principiul educației individualiste.

Dar Pestalozzi este ca un adevărat apostol al filosofiei sentimentului și al creștinismului, căci merge mai departe ca umanishi. El admite ca forță de unire a tuturor elementelor umanității, sentimentul iubirii. Puterea dumnezeiască a iubirii ce este în sufletul nostru este temelie eternă a culturii noastre umane și reprezintă centrul educației umane.

În strânsă legătură cu iubirea, stă credința în Dumnezeu, care ca și iubirea este săpată în adâncul ființei noastre. Fără cultora sufletescă, bazată pe credință și iubire, omul nu e demn de menirea ce i-a dat natura, posedând-o, el alege apogeul misiunii sale. Scopul educației intelectuale va fi dezvoltarea acestei facultăți și dacă orice forță se dezvoltă prin exercitare și inteligență se va forma prin exercițiu. Aceasta nu e posibil fără un material de cunoștințe care să mijlocească punerea în funcțiune a inteligenței. Instrucțiunea e socotită ca un mijloc ce servește la producerea energiei intelectuale așa cum combustibilul servește la producerea energiei calorice. Acesta e principiul culturii formale.

Metoda trebuie să provoace activitatea spontană a elevului. Instrucția să nu introducă nimic gata în sufletul copilului, ci numai să dezvolte forțele existente în el și datorită cărora vor asimila aceea ce le vine la cunoștință, considerând elementele dobândite ca pe un capital câștigat prin propriile lor forțe și nu ca ceva străin, impus din afară. Aceasta nu e oare școala noastră activă de azi? Iată ce zice Pestalozzi textual: „Așa numita instrucțiune o consider în primul rând ca un exercițiu al forțelor sufletesti“. El este primul pedagog care a formulat precis acest principiu.

Tot în conformitate cu legile psihice, Pestalozzi stabilește și principiul că instrucția trebuie să fie o trecere continuă dela intuiții senzibile, la noțiuni clare, dela experiență la abstracțiune.

Adeesea se face confuziunea afirmându-se că Pestalozzi ar fi insistat prea mult asupra intuiției și prea puțin asupra abstracției; de fapt el accentuează deopotrivă importanța ambelor funcțiuni, căci zice: — „Orice judecată ce exprimă o convingere adevărată, trebuie să se desprindă în mod firesc, neforțat, din cunoașterea lămurită a lucrurilor, cauzelor ce au produs-o (intuiția clară), așa după fructul binecupt se desprinde dela sine fără violență. Punctul de plecare al cunoașterii, trebuie să fie intuiția. Nici o noțiune precisă nu-i posibilă fără ea; definițiile sunt cele din urmă pentru atingerea scopului învățământului.

Definiște intuiția ca pe o impresiune imediată pe care lumea fizică și morală o produce asupra simțului nostru intern și extern. Intuiția să se facă pe calea cât mai multor simțuri și între ea și activitatea practică să existe o legătură cât mai strânsă așa cum se manifestă în desemn, modelaj, etc.

Dar toate teoriile pestalozziene au și astăzi același valoare, sunt de actualitate. În discuțiile noastre zilnice la numim teorii ale școlii active spre deosebire că mai au în plus nota americanismului unilateral.

Singura soluțiune asupra căreia trebuie să ne fixăm și care singură pare a avea sorții izbânzei, este concepția școlii active integrale, care înglobează în sfera cuvântului activitate, pe lângă activitatea materială — școlii muncii — și activitatea sufletescă. Această concepție prelinde ca în școală, să se dezvolte prin continui exerciții — deci prin proprie activitate a elevilor — toate facultățile sufletesti și fizice, care în un loc formează organismul psihofizic. „Dacă complectăm această concepție, prin adăugarea unui ideal cu caracter moral-religios, ajungem tocmai la idealul educativ al lui Pestalozzi după care scopul educației este cultivarea tuturor forțelor bazată pe iubire și credință, realizată prin exercițiu, deci prin activitate.“

Putem dar să-l caracterizăm, fără să greșim, precursor al școlii active, fondator al școlii primare, spirit inventiv, personalitate morală și model de învățător.

(Stărcil.)

Alex. R. Marinescu.

Teatrul și cinematograful

În secolul mașinismului și al triumfului științei, nu e mirare ca urta să cadă învinsă sub greutatea uzinei. Azi se pare că este o tendință ca și poezia să fie băgată la mașină. Lumea este prea nervoasă prea grăbită ca să mai poată avea răbdarea cugelării și meditației adânci; este prea interesată ca să se mai îndepărteze de mijloacele practice și să aibă răbdarea creației artistice. Este într'adevăr o problemă care e mai actuală ca oricare alta: a decăzut oare teatrul, nu se mai produc opere de valoare pentru scenă fiindcă le înăbușe teatrul sau cinematograful a luat așa mare dezvoltare fiindcă nu se mai produc opere teatrale de valoare? Care e cauza și care este efectul?

Ne mulțumim să constatăm numai faptele și să stabilim că teatrul este în plină decadență, iar cinematograful merge din triumf în triumf. Ne-am putea poate întreba dacă n'ar trebui să le deslegăm unul de altul și să ne gândim că lumea are nevoie de teatru tot atât ca și de cinematograful.

Cinematograful azi este stăpânul scenei, trucajul ajuns până la vîmire ne poartă în lumea basmelor, în lună, în stele, în fundul pământului, în iad, și în paradis, în vremurile adâncului trecut și în cel mai înaintat viitor. Cinematograful satisface spiritul de libertate al timpurilor, satură mintea vagabondă și aventuroasă a generațiilor noi, deschide perspective grandioase în timp și în spațiu sufletului modern,

Viața intelectuală a satelor

-- Dintr-o conferință ținută de D-l profesor universitar Simon Mehedița la fundafia „Carol I.” --

„Nu se poate determina, spune D-l profesor Mehedița, gradul de cultură al unui popor nici după numărul școlilor, nici după numărul bibliotecilor, nici al volumelor din bibliotecă, nici chiar după numărul de cărți celtite, fiindcă poate fi multă cultură fără școli sau cu puține școli și invers, multă barbarie sufletească cu multe școli.

Ce simte, ce cugeală, cum lucrează săteanul nostru după ce se ridică peste nevoile vieții?

Isvorul cel mai adânc al vieții sufletești îl găsim în religie.

Aci găsim ideea nemuririi sufletului încă dela *Geții nemuritori*. Moartea era pentru părinți aproape o bucurie. Această minunată idee, acest puternic resor sufleteș era așa de înrădăcinat în sufletele lor încât a muri, eră a trece undeva foarte aproape ca să vadă pe Zalmoxe.

Mare și fericită descoperire! Bazat pe această idee, creștinismul a prins foarte repede la noi.

Și tot în legătură cu ideea nemuririi slă și cea mai înaltă creație a poeziei populare: „*Miorița*”. Trebuie să ai suflet de Dac ca să asemeni moartea cu o mireasă.

O altă consecință a ideii nemuririi sufletului este ideea de purificare. Dacă luau apă din Dunăre și se împărtășiau ca să treacă purificați prin fața lui Zalmoxe. Pentru țărani noștri cea mai mare nenorocire este să-le moară copilul nebotezat.

Toate acestea arată că socoteala cu veșnicia a fost făcută și e făcută și azi într'un chip plin de interes.

Spre deosebire de vecinii noștri cari au trecut la creștinism pe cale administrativă, la noi a fost o altoire pe vechea idee de nemurire zalmoxiană. În latura etică găsim două caractere:

I. Un optimism în ce privește pornirile practice. Un singur exemplu din numeroasele proverbe cari sunt o morală nemodificabilă: „*Fă binele și-l aruncă în apă.*” Mai multă hotărîre de a face binele nu se găsește. Nici un popor nu e mai primitiv ca poporul moldovenesc. „*Bunătatea și sociabilitatea sunt fondul caracteristic românesc.*” De notat că aceste cuvinte sunt ale unui cărturar german în timpul ocupației. „*Pe când Ruteanul nu lucrează degeaba, el vrea totdeauna câștig, Românul e gata totdeauna să te ajute fără să se gândească la câștig.*”

II. Și în latura simțului de dreptate și solidaritate au ajuns la o etică remarcabilă. O putem vedea din vechea organizare administrativă a satului nostru. Satul era o mică republică de sine stătătoare. (În capul satului era vornicul, urmașul judeului.) Felul acesta de autonomie era cu multă răspundere. Birul

se făcea prin arunc, ceea ce impunea multă echitate; averea era șliulă de toți. În privința recrutării se observă iarăș solidaritate; se dau 2—3 feciori pentru întreg satul; părinții acestora erau însă ajutați.

În privința dreptății, judecătorii erau bătrânii satului. Ce importante erau concepțiile de etică ale părinților noștri! Efectele au fost enorme. Obiceiul pământului a fost cheagul punții sociale a poporului nostru. Pe vremea năvălirii Turcilor obiceiul pământului a ținut în echilibru viața statului.

La noi era mobilizare rurală, nu armată scumpă ca în apus. Armatei turcești, cea mai bine organizată pe atunci, armata noastră așa rurală a putut să i țină piept. De aici vedem cât de mult s'a manifestat simțul de solidaritate. Lupta pentru lege n'a fost o închipuire, ci o realitate bazată pe puterea lor morală.

Manifestările voinei erau puține. Au fost însă puternicele manifestări rurale: revoluția lui Horia, lui Tudor Vladimirescu, lui Avram Iancu. Acolo unde elementul rural era mai viu (munții Apusenți, Ollenia etc.) și puterea de manifestare a fost mai largă.

Ce păcat că n'a mai rămăs *Tagore* să cunoască satele noastre arhaice; sufletul lui distins au fi acordat poporului nostru o notă superioară.

Latura artistică. În latura aceasta sufletul țărânului român e capabil să vibreze puternic și să se manifeste în creațiuni de netăgăduită frumusețe.

De-ar rămâne numai „*Miorița*” și *Eminescu* și s'ar putea spune că n'am trăit degeaba pe pământ.

Să ne gândim apoi la arhitectura rurală în care se desvăluie un simț de armonie foarte adânc al meșterilor cari au ieșit din academia foarte veche a satului.

În privința dansului, au Românii unul, *hora* liniștit și plin de grație, Grația acestui dans ar fi pentru eleganța parisiencelor. Cam așa s'o exprimat odată un Francez. (Noi ne putem mândri că am ajuns până la Charleston; iar cei ce mor de dragul satelor noastre (și-l duc) cu serbătorile lor *culturele*, schimonosindu-se în fața sătenilor ca apucați de epilepsie, pentru zelul și dragostea lor, ar trebui luați cu huor.)

Simțul estetic al poporului nostru e așa de real că poate sta alături de cele mai de frunte de pe pământ.

Care e cultura satului de azi? E chestiune de cercelat. În unele regiuni starea culturală este într-o decădere mai presus de orice îndoielă.

Ideea nemuririi sufletului a început să se clatine. Linia dintre ce se cuvine și ce nu se cuvine nu se mai cunoaște.

În latura artistică, în dans, căderea e catastrofală. Faptul nu se generalizează: e vorba de unele regiuni. Îmi place să cred că arta și cultura se mențin și sunt chiar în spor.

Ce ne trebuie?

1. *Cunoașterea adevărată a lucrurilor.*

2. *Muncă.*

3. *Incredere în biruința binelui.*

Astfel a încheiat D-1 profesor Mehedinți.

Iată un program, tineri învățători! Insușiți-vi-l spre binele neamului și mulțumirea voastră.

Fii păstrătorii și veghetorii comorii culturale pe care am moștenit-o, căci orice s'ar zice tot voi

rămâneți vestale credincioase să vegheați și să întrețineți focul sacru. Serbări pentru săteni, cercul culturale, echipe de propagandă culturală, religioasă, sanitară, etc. sunt bine venite; dar ele vin și trec ca să se reîntoarcă cine știe când. Voi rămâneți însă ca să îngrijiți de sămânța semănată de ele, voi sunteți lăunici ce slă totdeauna la îndemâna sătenilor.

Fii la înălțimea chemării voastre! Să nu fiți, mai ales prin gusturile voastre, elemente de decădere culturală.

Nu vă preocupeți nici sufletul, nici entuziasmul, nici conștiințozitatea căci nu e demn de voi.

Știu că va lipsesc multe pentru țară, dar nu neglijând datoria le veți obține.

O excursiune prin munții Bihorului

lucrare citită la congresul profesorilor de Geografie ținut în Oradea-Mare la 25, 26, 27 Maiu 1925 — de Nicolae Firu.

I.

Invitat de d-nul profesor ai liceului Gojdu să fac o descriere a regiunii muntoase din județul Bihor, mărturisesc, că am primit această invitație cu oare-care sfială, știindu-mă în fața unor savanți.

Voi încerca să prezint o iconă fidelă a ținutului bihorean cunoscut Daniilor Voastre sub numele de Crișana, până când lumea de aici numește acest ținut strâns în jurul munților: Țara Bihorului.

Masivul de munți care să întinde în partea de răsărit a județului începând din valea Crișului repede și spre Sud până departe în județul Arad în valea Crișului Alb, să numește Munții Bihorului, iar din valea Crișului repede spre nord să întind Munții de aramă.

În complexul acesta de munți găsim mai multe grupuri numite după ținuturile găsim mai multe grupuri numite după ținuturile în care să află precum: Munții Vașcăului, Băiței, Petroasei, Beiușului, Iadului, iar spre sud găsim Dealu Mare care leagă munții Bihorului cu munții Mama-Codru.

În partea nordică a județului să află colinele ferului renumite pentru cultura viței de vie, pomărît și tulin.

Locuitorii județului în majoritatea lor covârșitoare sunt Români, apoi Unguri și foarte puțini Nemți și Slovaci cari toți să ocupă cu lucrarea pământului, creșterea vitelor, vieritul, pomărîtul, iar cei dela munți și cu băieșitul.

În această descriere voi ținea seamă de călătorile ce le-am făcut prin munții de aici, de aceea voi prezenta numai locuri pe cari le cunosc.

O descriere amănunțită a județului și mai ales a ținuturilor muntoase lipsește. O monografie a județului nu s'a făcut pentru că slăpânii de ieri nu puteau vorbi despre o vechime a neamului românesc

aici, atunci când această vechime trebuia dată Românilor și nu Ungurilor.

Despre vechimea neamului românesc aici în Bihor istoricul dr Jung¹⁾ ne spune că: Români au locuit aici multe sute de ani înaintea Slavilor (pg. 283) iar la alt loc spune: Ținutul muntos din Bihor are nomenclatura în cea mai mare parte romanică și foarte puțină slavă (pg. 283) asemenea numirile date munților, văilor și apelor din munți arată, că aceste, în cea mai mare parte, au nume romane și că locuitorii dela munte sunt rămășițele Dacilor romanizați (pg. 295).

Istoricii Unguri ca: Réti, Rösler, Hunfalvi s. a. în toate lucrările lor de istorie au negat continuitatea neamului Românesc în Ardeal și Țara Ungurească, susținându-și teoria lor pe baza unor numiri de localități de origine slavă (ca: vârf, vârtoș, lazuri, poiană, peșteră etc.) punând venirea noastră aici după Slavi și Unguri prin veacul al XII.

Dar ori cari ar fi părerile istoricilor Unguri asupra trecutului neamului românesc pe plaiurile Ardealului și mai ales aici în munții Bihorului, adevărul e, că noi am fost, suntem și rămânem slăpânii acestor munți, a acelor munți, în cari neamul românesc deși perdut din vederea istoriei — după cum ne spune Viăhuța — vreme de o mie ani, neamul nostru a rămas în munți același chip, aceeași limbă, același suflet.

...

Plecând din orășelul Beiuș pe șoseaua care duce spre munți, trecem numai prin comune curat românești. Câmpia în care dăm, răsună de cântecul paserilor și de talanga vitelor scoase de dimineată la pășune. De jur împrejur nu vezi decât holde și livezi. Copacii cu frunze neclintite par zugrăviți. Pă-

¹⁾ Römern und Romanen in den Donauländern

mântul doarme încă în lumina neholărită a dimineții.

După ce de o oară prin aceste livezi cu iarba plină de roua dimineții, ajungem la Budureasa de unde începem să urcăm la munte spre Stâna de vale. Calea duce prin păduri de fagi seculari. Sub noi zarea să tot lărgeste și după un suș de cinci părare de oară, ajungem la locul de popas numit Popasul lui Mihai după numele repositului episcop Mihai Pavel, întemeietorul acestui loc de vilegiatură.

Ne oprim aici pentru a ne recrea puțin. Privești largi și fermecătoare ni-se deslășoară în toate părțile. Lunari și pojiști s'uştera pe coaste ușor trăgănate. Casele albe ale satelor răvărsate strălucesc printre livezile de prun. Prin văile verzi pătate de umbre, gârtele trag dungă tremurată și clipitoare ca oțelul. Departe, dealurile dela Răbăgani și Holod apar ca niște modeste movițițe, iar dincolo peste Crișul Negru, dealurile dela Tărcălța și Finiș își dispută înălțimea față de munții pe cari ne aflăm.

Cu cât ne urcăm mai sus, cu atât orizontul ni să lărgeste tot mai mult, spre Holod și Tinea. După ce de o oară ajungem pe vârful muntelui *Boița*. Un vânt mai rece ne face să înțelegem că am urcat peste 1300 m. și că suntem în regiunea braziilor. La dreapta vedem muntele *Custura* cu priveliștea-i sălbatică, dar tot așa de fermecătoare.

Din vârful *Boiței* drumul coboară în jos și după ce de abia 15-20 minute avem înaintea noastră stațiunea climaterică *Stâna de vale*.

Stâna de vale bogată în frumuseți naturale a luat ființă la inițiativa repositului episcop Mihai Pavel, care văzând frumusețea naturală, izvoarele și pârăele limpezi de care e străbătut acest loc, a clădit mai multe pavilioane pentru oaspeți.

Stâna de vale este un bazen mare încunjurat de munți înalți acoperiți cu brazi. Ea este loc de vilegiatură și fiindcă are climă sănătoasă și e scutită de vânturi, în timpul verii este mult cercetată mai ales de cei ce doresc liniște.

Plecând din Stâna de vale în direcțiune nord-estică și trecând pe lângă *Isvorul Minunilor*, ajungem la o păjiște întinsă numită *Aria Vulturului* iar de aici mai departe, eșind din pădure ajungem pe *Muncel*. Coborându-ne pe coasta de est a *Muncelului*, ajungem în *Valea Drăganului*.

Dela *Muncel* spre Sud, calea duce la *Vârful Poenii*. Aici ni să deschide o nouă panoramă mult mai frumoasă decât cea văzută din *Vârful Boiței*.

Stâna de vale ni se înfățișează ca o căldare iar privind în spre Vest când timpul este senin, vedem câmpia până departe spre Oradea.

Din *Vârful Poenii* privim spre muntele *Bohodeli* iar ceva mai departe vedem *Cornul Munților* cu izvorul numit *Fântâna rece* care este și izvorul principal al *Drăganului*.

De aici izvorește și *Someșul rece* ale cărui izvoare să scurg foarte lin până când ale *Drăganului* curg repezi aruncându-se cu mare sgomol peste stânci.

Despre aceste două râuri -- *Drăganul* și *Someșul*, legenda ne spune că ar fi doi frați cari au înopțat în munți, hotărâți să plece a doua zi mai departe spre casa mamei lor.

Someșul, care s'a sculat desdedimineață, a plecat încet la vale ca să nu fie auzit și observat de fratele său care dormea fără grije. Peste câteva timp trezindu-se și *Drăganul* și văzând că fratele său a plecat perzându-și urma, *Drăganul* s'a pornit furios ca să l ajungă, dar a plecat în parte opusă. De atunci *Someșul* curge spre Ost încet și lin iar *Drăganul* spre Nord sgomolos și spumegând.

Dela *Cornul Munților* ceva mai departe mergând printr'o vale păduroasă ajungem la *Ferdeteu* în care să află *Piatra grăitoare* care constă dintr'un grup de stânci ce dau un echou de 3-4 silabe.

Aceștia sunt numai o parte din munții cari să află în apropierea *Stânei de vale* și anume cei mai însemnați. Să-i lăsăm pe ceilalți și să ne întoarcem la *Beiuș* ca să vedem peștera de stalactiți dela *Meziad*.

Comuna românească *Meziad*, la o depărtare cam de 6 Km. de *Beiuș* nu are în sine nimic din ceea ce ar putea impresiona omul călător. Eșind din sat apucăm pe *Valea Meziadului* a cărei apă izvorește din peștera cunoscută sub numele de *Peștera dela Meziad*.

Drumul din sus până la peșteră duce tot pe lângă vale, peste care trebuie să trecem mai de multe ori când la dreapta, când la stânga și după un mers cam de o oară ajungem între două stânci cari parcă în tot momentul amenință cu prăbușire. Aici să poate merge numai cu picioarele și după o căle cam de vre-o 20 minute, valea să mai lărgeste și atunci ne aflăm în fața unei stânci pe care trebuie să ne urcăm ca să ajungem la peșteră.

Urcați pe stâncă găsim un lac mic cu apă curată ca cristalul, și foarte rece. De aici la o depărtare de câteva minute este gura peșterii.

Peștera să află în coasta dealului numit *Dealul Goronului* și după spusele oamenilor de știință în frumuseți naturale să poate asemăna cu vestitele peșteri dela *Adelsberg* și *Agtelek*.

Intrarea în peșteră să face printr'un tunel croit de natură atât de simetric și frumos încât nici mâna omenească nu-l putea lucra mai frumos.

Descrierea acestei peșteri reclamă nu numai muncă dar și timp îndelungat.

Îndată la intrare găsim o hală mare iar mai în lăuntru găsim o altă hală mult mai mare ca cea dinlăun.

În mijlocul acestei hale să află a piatră pătrată, care pare un altar pe care însuși creatorul și l-ar fi

zidii, iar deasupra stă cupola foarte frumos împodobită cu peatră de stalactiți cari la lumina focului bengal strălucesc ca tot atâtea diamante.

De aici spre dreapta să află o altă hală mare numită Dom a cărei cupolă este împodobită cu mii de stalactite iar împrejur să află o mulțime de camere în formă de loje răzimate pe stâlpi proveniți din picuri de apă prefăcuți în peatră.

Isvorul din peșteră — singurul care conturbă liniștea tainică a peșterii — izbucnește dintr-o stâncă și după un curs de abia 25—30 m. se pierde în adâncimea peșterii, ca după ce-și deschide drum prin stâncile din adâncul pământului, să iasă la lumină la poala dealului. Aceasta este Valea Meziadului.

În peșteră vedem stalactite în formă de organe, altare împodobite cu lumini, lurnuri, madone cu copii în brațe, adunări de pitici cari la lumină scilpesc dând un aspect încântător.

Neputând da o descriere amănunțită a tuturor frumseților naturale cari să pot vedea aici, nu pot înțelăsa ocaziunea d'atrage atențiunea Domniilor Voastre asupra acestei peșteri și a Vă ruga, ca după închiderea congr. sului să jertfiți o zi pentru excursiune la Beiuș și de aici la peștera de la Meziad.

Să vedem acum munții Baței și Vașcăului.

Dela Vașcău spre sud-est găsim comuna Cărpinet și de aici lăsând la o parte Leheceeni (a căror locuitori să ocupă cu facerea oalelor) și V. Săliștea ajungem la Crișcior lângă valea Crișciorului care este una dintre cele trei izvoare ale Crișului Negru.

De aici duce o cale spre vârful munților Găina și Cucurbăta.

Spre vest dela Vașcău găsim satele Cămp și Colești, ambele cu mine bogate marmoră. La Colești să află un ochi de mare, căruia sătenii îi zic lăcol fără fund.

(Va urma).

Partea Oficială

No. 1000—1927.

Avertisment public. On. Inspectorul cu ordinul No. 702—927 a aplicat învățătorului suplinitor *Drăcsineanu Constantin* din Pietroasa pedeapsa avertisment public pentru că prin prelungirea abuzivă a vacanței de Crăciun a lăsat dela post fără concediu în zilele de 19 și 20 Decembrie 1926 precum și 8, 9 și 10 Ianuarie 1927.

Oradea, la 5 Aprilie 1927.

No. 1870—1927.

Se aduce la cunoștința d-lor învățători, că în baza ordinului No. 3106 927 al On. Minister sunt obligați să asiste la achitarea pensilor convenite văduvelor, invalizilor și orfanilor de războiu, ce se face de către percepții fiscale atestând prin semnătura d-lor efectuarea acestor plăți.

Asistența învățătorilor, în scopul acesta, se va face necondiționată, spre a nu dovedea lipsă de umanitate față de cei ce și-au sacrificat viața pentru înțregirea neamului.

Oradea, la 7 Aprilie 1927.

No. 2084—1927.

Ministerul cu ordinul No. 46—212—927, a dispus ca d-l Constantin Constantin, suplinitor din comuna Saii cât. Căpriori jud. Tighina să fie îndepărtat din învățământ pentru toldeana, ca unul ce s'a făcut vinovat de anume fapte contrare prestigiului învățământului.

Oradea, la 20 Aprilie 1927.

No. 1926—1927.

Pedeapsă. On. Inspectorul cu ordinul No. 2182—927 a aplicat învățătorului Barbu Dumitru din Căciucul mare pedeapsa „amende” cu pierderea salariului pe 10 zile pentru că în seara zilei de 27 Februarie a. c. într-o stare de inconștiență a aruncat cu piatră asupra automobilului în care călă-

reau d-nii Dr. Mateiu și Dr. Găldău, cari se întorceau din drumul lor de medici propagandiști culturali.

Oradea, la 14 Aprilie 1927.

Revizor școlar: **Coroiu.**

D-nii inv. directori sunt invitați ca până la 1 lună să trimită prin mandat postal 200 (două sute) Lei din partea comitetului școlar pentru abonamentul la „Foia școlară” pe anul 1927, cunoscând că celor cari nu vor înainta suma până la termenul fixat, li se va reține din salariul pe lună.

Colegii cari doresc a primi revista pe adresa personală — fiindcă de aci încolo, foia se va trimite numai comitetelor școlare și celor ce se vor anunța — sunt rugați a trimite 100 (una sută) Lei — abonament redus — pentru a li se trimite regulat foia.

Revizor școlar: **Coroi.**

No. 52—1927.

Dela Asociație.

Către D-nii președinți de secții.

Exoperând dela On. Ministeriu al Instrucțiunii un ajutor de Lei 1.000.000 (un milion) care s'a și încasat — pentru construcția casei învățătorilor din județ și terminală fiind și afaceria cu transcrierea pe numele asociației a terenului cedat de primărie pentru casa învățătorilor, urmează dela sine acum începerea lucrărilor.

Planul casei fiind gata, precum și devizul de spese aprobat de oficiul de poduri și șosele județian, rămâne ca să stabilim termenul pentru adunarea generală cu care ocazie se va pune și piatră fundamentală.

În scopul acesta, convoc ședința comitetului central la Oradea, școala subsemnatului pe ziua de Miercuri 18 Maiu 1927 ora 10 a. m. pentru a lua ultimile demersuri.

Oradea, la 5 Maiu 1927.

Președinte: **Firu.**